

LIETUVOS RESPUBLIKOS APYLINKIŲ TEISMŲ ĮSTEIGIMO IR JŲ VEIKLOS TERITORIJŲ NUSTATYMO ĮSTATYMO NR. I-2375 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – APYLINKIŲ TEISMŲ ĮSTEIGIMO PROJEKTAS), LIETUVOS RESPUBLIKOS APYLINKIŲ TEISMŲ REORGANIZAVIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO, LIETUVOS APELIACINIO TEISMO, APYGARDŲ TEISMŲ ĮSTEIGIMO, APYGARDŲ IR APYLINKIŲ TEISMŲ VEIKLOS TERITORIJŲ NUSTATYMO BEI LIETUVOS RESPUBLIKOS PROKURATŪROS REFORMAVIMO“ NR. I-497 PAVADINIMO IR 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO 7 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 57, 101 IR 119 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – TEISMŲ ĮSTATYMO PROJEKTAS), LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 62-1, 304, 441 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 62-2 IR 62-3 STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – CPK PROJEKTAS), LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL APYLINKIŲ TEISMŲ REORGANIZAVIMO“ PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Nr.	Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie priimtas ir nepriimtas (nurodyti motyvus) pastabas ir pasiūlymus
1.	Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. gegužės 4 d. raštas Nr. 5T-141	Svarstyтина, ar šis optimizavimas savalaikis, t. y. kaip jis dera su jau įgyvendintomis ir lygiagrečiai siūlomomis diegti reformomis, pvz., su neseniai įvykdyta bylų priskyrimo nagrinėti kitam teismui reforma <...>; su dar tik rengiama teisėjo optimalaus darbo krūvio nustatymo metodika <...>; tikslinga būtų turėti išsamų tinklo pertvarkos kaštų ir naudos balansą, taip visapusiškai išsiaiškinant, ar optimizavimas nereikalauja, o jei reikalauja, tai kokių ir kiek papildomų išlaidų užtikrinant teismo paslaugų prieinamumą žmogui. <...> Siekiant kuo didesnio teisinio aiškumo, gerbiant teisėjų, kuriuos palies reforma, pagrįstus lūkesčius, siūlomuose projektuose teisėjo darbo vietos nustatymas turėtų būti aiškiai sureguliuotas. <...> Apie ketinimą mažinti apylinkių teismų teisėjų skaičių nurodoma tik aiškinamajame rašte, nors akivaizdu, kad siūlomais įstatymų projektais šis klausimas nėra sprendžiamas. Nepaisant to, aiškinamajame rašte nurodomi sutaupymo	Atsižvelgta iš dalies. Teismų įstatymo projekte patikslinta, kaip bus nustatoma teisėjo darbo vieta. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte patikslintas ir aiškiau detalizuotas apylinkių teismų tinko pertvarkos kaštų ir naudos balansas, apylinkių teismų teisėjų etatų mažinimo etapai. Aiškinamajame rašte išsamiai ir detaliai pagrįstas teismų pertvarkos būtinumas, remiantis Valstybės kontrolės ir kitais objektyviais duomenimis, todėl įstatymų projektai inicijuojami tinkamu laiku.

		<p>kaštai didžiaja dalimi susiję būtent su teisėjų skaičiaus mažinimu.</p> <p><i>Dėl CPK projekto</i> <...> CPK įtvirtinti betarpiškumo ir žodiškumo principai turėtų lemti tai, kad bylos nagrinėjimas naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas yra ne prioritetas, o tik viena iš galimų alternatyvų.</p>	
		<p>CPK 441 str. 2 d. teiginys „bylą nagrinėjantis teismas turi teisę pats nuspręsti, koku būdu nagrinėti bylą“ vertintinas kaip perteklinis. Siūloma svarstyti dėl jo atsisakymo, dėstant taip: „Jeigu ieškinio suma neviršija šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sumos, byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai bylą žodinio proceso tvarka prašo nagrinėti bent viena šalis arba teismas pripažįsta, kad žodinis bylos nagrinėjimas būtinas.“</p>	<p>Neatsižvelgta. Teismas, matydamas, kad bylą nagrinėjant nuotoliniu būdu bus sudėtinga (vadovaujantis betarpiškumo principu) tinkamai ištirti byloje esančius įrodymus, pagal projektą galėtų pats nuspręsti bylą nagrinėti tiesiogiai dalyvaujant šalims, gyvai. Teisė prašyti tokio nagrinėjimo suteikiama ir proceso šalims. Be to, teismai, sprendami dėl konkrečios bylos nagrinėjimo formos ir būdo parinkimo, privalės įvertinti individualios situacijos aplinkybes ir užtikrinti efektyvų teisės į teisingą teismą įgyvendinimą, kaip to reikalauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir Europos Žmogaus Teisių Teismo suformuota šios konvencijos taikymo praktika.</p>
2.	<p>Panevėžio apygardos teismo 2023 m. gegužės 4 d. raštas Nr. SD-62</p>	<p><...> Atsisakant Pasvalio rūmų racionaliau juos jungti prie Panevėžio rūmų. Du juose dirbantys teisėjai išreiškė norą dirbti Panevėžyje. Pasvalio rūmų sujungimo su Panevėžio rūmais atveju nebūtų kliūčių Panevėžio rūmuose toliau vykdyti teisėjų specializacijas. Pasvalio rūmų prijungimas prie Biržų rūmų, atsisakant Pasvalio infrastruktūros, gali sukelti per didelių nepatogumų ir pabranginti, prailginti procesus.</p>	<p>Neatsižvelgta. Dėl CPK 441 str. 2 d. formulotės – „būdas“ suprantama plačiau nei „forma“ ir apima galiojančioje įstatymo redakcijoje vartojamą sąvoką „tvarka“, kuri suponuoja, kad teisėjas gali nuspręsti, kaip bus nagrinėjamas konkretus ginčas dėl nedidelės sumos priteisimo, t. y. nuspręsti dėl pasirengimo nagrinėjimui teisme stadijos būtinumo, o jį pasirinkus – dėl pasirengimo bylos nagrinėjimui būdo: paruošiamųjų dokumentų, parengiamojo posėdžio būdu arba nutartimi bylai nagrinėti skiriant teismo posėdį.</p>
		<p>Neatsižvelgta. Biržų rūmuose yra tik 3 teisėjai (4 etatai), neprijungus Pasvalio rūmų, ir toliau nebūtų teisėjų specializacijų Biržų rūmuose, todėl nebūtų atlieptas vienas iš pagrindinių projektų tikslų. Svarstant teisminės gynybos prieinamumą teritoriniu aspektu, reformos kontekste vertinti šie esminiai kriterijai: a) gyventojų skaičius atitinkamo teismo ar teismo rūmų veiklos teritorijoje; b) atstumas iki</p>	

		Siūlo svarstyti, jog Pasvalio rūmų struktūros atsisakymo atveju Pasvalyje būtų rasta galimybė bylos dalyviams naudotis nuotolinio ryšio vaizdo - garso priemonėmis.	artimiausių teismo rūmų. Aiškinamajame rašte išsamiai pagrįsta, kaip bus užtikrinama asmenų prieiga prie teismo, pavyzdžiui, organizuojant nuotolinius ar išvažiuojamuosius posėdžius.
		<...> Nebūtų tikslinga Švenčionių rūmus jungti prie Utenos apylinkės teismo Ignalinos rūmų, nes taip dalyvaujančių byloje atvykimo į posėdžius Panevėžyje problemų daugės. Susisiekimas viešuoju transportu tarp Švenčionių savivaldybės ir Panevėžio menkai išvystytas, nepatogus.	Neatsižvelgta. Apeliaciniame procese pagrindinis principas yra <i>rašytinis procesas</i> , todėl važiavimo atvejų į Panevėžio apygardos teismą nebūtų daug.
3.	Klaipėdos apygardos teismo 2023 m. gegužės 4 d. raštas	<...> Siūlo visą Plungės apylinkės teismą (Plungė, Kretinga, Palanga) ir Tauragės apylinkės teismą (Šilutė, Šilalė, Tauragė) prijungti prie Klaipėdos apylinkės teismo, kuriame visi teisėjai specializuojasi ir tokiu būdu tą padaryti galės visi Plungės ir Tauragės apylinkių teismų teisėjai. Be to, Plungės apylinkės teismo ir Tauragės apylinkės teismo prijungimas prie Klaipėdos apylinkės teismo yra objektyvus dėl kitų teisėsaugos institucijų darbo analogišku teritoriniu principu ir dėl teismo paslaugų prieinamumo žmogui. Atitinkamai siūlomas koreguoti Seimo nutarimo „Dėl apylinkių teismų reorganizavimo“ projektas.	Neatsižvelgta. Siūlymas nepagrįstas objektyviais skaičiavimais, iš esmės padidėtų teisėjų važiavimo poreikis ir su tuo susiję kaštai. Teisėjų specializacija bus užtikrinama ir pagal siūlomą Apylinkių teismų įsteigimo projektą. Be to, toks siūlymas nesvarstytas ir neaptartas su apylinkių teismais.
		<i>Dėl Teismų įstatymo papildymo 101 straipsniu</i> numatant, kad Vyriausybės nustatyta tvarka kompensuojamos ir teisėjo važiavimo į darbą išlaidos, kai įprastinė teisėjo ar jo funkcijų vykdymo vieta yra nutolusi didesniu kaip 20 km atstumu (važiuojant keliu) nuo jo nuolatinės gyvenamosios vietos.	Neatsižvelgta. Siūlymas nepagrįstas jokiais objektyviais kriterijais, pvz., nepaaiškinta, kodėl turėtų būti kompensuojama būtent nuo 20 km. Be to, teisėjas pats renkasi gyvenamąją vietą. Nepateiktas ir finansinis tokio pasiūlymo pagrindimas, kiek tiksliai lėšų pareikalaus tokio pasiūlymo įgyvendinimas.
		<i>Dėl CPK projekto</i> Nurodo, kad neišspręsti klausimai, kas spręs teisėjų kolegijų sudarymo ir posėdžio datų nustatymo, nušalinimų, bylų sujungimo klausimus, kai byla teks ne to apylinkės teismo apygardos teismui. Nurodo, kad	Neatsižvelgta. Procesinio pobūdžio klausimai yra tinkamai sureguliuoti galiojančiuose įstatymuose. Klausimus dėl kolegijų sudarymo sprendžia teismo pirmininkas. Analogiškai tokie kaip bylų sujungimo, nušalinimo klausimai sprendžiami ir

		žodinėse apeliacijose (jei nebūtų galimybių nagrinėti nuotoliniu būdu) gali tekti vykdyti bylą nagrinėti į kitą apygardos teismą (su visais iš to išplaukiančiais organizaciniais iššūkiais ir kelionės kaštais) arba bylą nagrinėti nuotoliniu būdu, kas galėtų lemti prastesnę bylą nagrinėjimo kokybę. Mažes patrauklumas pretenduoti į mažesnes (Panevėžio, Klaipėdos, Šiaulių) apygardas, nes krūvis turėtų tapti apylygis, nors mažesni teismai savo vietose neturi teisininkus kokybiškai rengiančių universitetų <...>.	<p>šiuo metu, todėl atitinkami procesiniai pakeitimai nereikalingi.</p> <p>Proceso kokybė priklauso ne nuo posėdžio formos, o nuo teisėjo, kaip proceso šeiminko, gebėjimų organizuoti bylos nagrinėjimą – teisėjas, matydamas, kad bylą tikslingiau nagrinėti gyvai, visais atvejais galės nuspręsti tai daryti.</p> <p>Dėl patrauklumo pretenduoti į mažesnes apygardas – įstatymų projektais prioritetą teikiamas teisėjų darbo krūvio suvienodinimui, kad tas pačias pareigas einantys teisėjai atitinkamai gautų ne tik vienodą atlyginimą, bet ir turėtų kaip įmanoma tolygesnį darbo krūvį. Tai, kad vienuose miestuose veikia universitetai, ruošiantys teisininkus, o kituose ne, jokių būdu negali būti laikytina argumentu vienuose teismuose palikti mažesnį darbo krūvį. Be to, patys teismai gali nusimatyti, kaip pritraukti komandą (teisėjo padėjėjus) iš kitų miestų, pvz., suteikiant galimybę dirbti nuotoliniu būdu.</p>
		Abejoja, ar iki 2024 m. sausio 1 d. bus parengta ir išdiskutuota tvarka pagal kurią bylos bus dalinamos apylinkių ir apygardų teismams.	Neatsižvelgta. Dėl bylą skirstymo tvarkos turės spręsti Teisėjų taryba, kuri užtikrins, kad tvarka būtų parengta laiku.
		Siūloma inicijuoti CPK pakeitimus, numatant, kad CPK teismui nustatyti terminai skaičiuojami darbo, o ne kalendorinėmis, dienomis.	Neatsižvelgta. Dėl terminų skaičiavimo darbo dienomis – toks siūlymas nepagrįstas jokiais argumentais ir nepaaiškintas tikslas, reikalauja detalesnės analizės, nes tokie terminai nustatyti ne tik CPK.
		Išsakyti pastebėjimai ir dėl galimų CPK 269 str. 1 d. pakeitimų, kurie užtikrintų aukštesnę teismo sprendimų kokybę, uždraudžiant galimybę sprendimo priėmimo ir paskelbimo atidėjimo laikotarpiu teisėjams nagrinėti kitas bylas.	Neatsižvelgta. Dėl CPK 269 str. 1 d. – tikėtina, kad tokio pasiūlymo įgyvendinimas visų kitų siūlomų pakeitimų kontekste išbalansuotų teisėjų darbo krūvį, kadangi vienos bylos nagrinėjamos greičiau, kitos – lėčiau. Be to, bendrai pailgėtų bylą nagrinėjimo terminai.
4.	Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos 2023 m. gegužės 4 d. raštas	<p>Kelia tokius klausimus:</p> <p>1. Ar šiuo metu, nesant teisėjo optimalaus darbo krūvio nustatymo metodikos, teisėjų skaičiaus</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Teismų įstatymo projekte patikslinta, kaip bus nustatoma teisėjo darbo vieta.</p>

		<p>mažinimo poreikis gali būti objektyviai pagrįstas?</p> <p>2. Dėl darbo vietos - kaip, kur ir kieno ji būtų nustatoma? Jei šią funkciją numatoma deleguoti teismo pirmininkui – ar tai nepažeis teisėjo nepriklausomumo principo?</p> <p>3. Ar projektų įgyvendinimui reikalingos priemonės yra pagrįstos teismų sistemos turimais resursais?</p> <p>4. Dėl Plungės apylinkės teismo reorganizavimą ir atskirų teismų rūmų sujungimą pagrindžiančių kriterijų:</p> <p>4.1. Ar į kriterijų sąrašą neturėtų būti papildomai įtraukti tokie kriterijai:</p> <p>4.1.1. Kitų teisėsaugos institucijų teritorinis pasiskirstymas?</p> <p>4.1.2. Atitinkamo rajono gyventojų ir verslo subjektų sumokamų mokesčių į valstybės biudžetą dydis?</p> <p>4.2. Ar pirmiau nurodyti kriterijai pagrindžia:</p> <p>4.2.1. Plungės rūmų jungimą prie Telšių apylinkės teismo (Šiaulių apygardos teismo teritorija);</p> <p>4.2.2. Utenos apylinkės teismo Visagino rūmų ir Zarasų rūmų sujungimą, įstatyme numatant Zarasų rūmus.</p>	<p>Įstatymų projektų aiškinamajame rašte patikslintas ir aiškiau detalizuotas apylinkių teismų tinko pertvarkos kaštų ir naudos balansas, apylinkių teismų teisėjų etatų mažinimo etapai. Įstatymų projektų siūlymai pagrįsti objektyviais duomenimis ir skaičiavimais, rengtais tiek Valstybės duomenų agentūros, tiek Nacionalinės teismų administracijos, kuri atsakinga už teismų administravimo klausimus. Aiškinamajame rašte detalios nurodyti kriterijai, kuriais remiantis buvo atliekama apylinkių teismų sistemos peržiūra.</p>
5.	<p>Lazdijų rajono savivaldybės merės Ausmos Miškinienės raštas, persiųstas Lietuvos savivaldybių asociacijos 2023 m. gegužės 4 d. raštu Nr. (11)-SD-324</p>	<p>Nurodė, kad Lazdijų r. sav. beveik 25 proc. gyventojų yra asmenys virš 65 metų amžiaus. Per 2022 m. Lazdijų r. sav. administracija teismui parengė 36 pareiškimus dėl rūpybos nustatymo, 16 pareiškimų dėl asmens pripažinimo neveiksniu (ribotai veiksnium). Posėdžiuose nagrinėjant minėtus klausimus turi dalyvauti būsimi rūpintojai ir globėjai. Didžioji dalis senyvo amžiaus gyventojų neturi el. parašo ir negali naudotis el. paslaugomis ar į teismo posėdžius prisijungti nuotoliniu būdu. Lazdijų r. yra daug socialiai remtinų asmenų, kurie neturi galimybių naudotis el. paslaugomis, todėl panaikinus Alytaus apylinkės teismo Lazdijų rūmus ir</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Asmenys, siekdami pateikti dokumentus teismui, taip pat ir elektroniniu būdu, gali naudotis pagal Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymą visiems gyventojams savivaldybėse užtikrinama pirmine valstybės garantuojama teisine pagalba. Posėdžiuose dėl rūpybos privalo dalyvauti būsimi rūpintojai ir globėjai, kurie tikėtina, jaunesni už senyvo amžiaus asmenis ir naudojami technologijomis, todėl galėtų padėti prisijungti prie nuotolinio posėdžio. Be to, tikėtina ir tai, kad senyvo amžiaus asmenys gauna sąlyginai mažesnes pajamas, kurios suteikia teisę kreiptis į</p>

		posėdžius perkėlus į Alytaus teismo rūmus, ši gyventojų grupė susidurs su dideliais nepatogumais. Be to, Lazdijų teismo rūmų darbuotojams, kurie bus perkelti dirbti į kitus teismo rūmus, susidarys neproporcingos laiko sąnaudos bei nuvykimo į darbą ir grįžimo išlaidos.	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, be to, tam tikrų bylų kategorijose valstybė užtikrina advokato dalyvavimą (pvz., bylose dėl veiksnio ribojimo), tokiu būdu į posėdį galėtų padėti jungtis ir paskirtas advokatas. Lazdijų teismo rūmų pirmininkė yra nurodžiusi, kad šiuos rūmus tikslinga naikinti kuo skubiau, nes patalpos naudojamos neefektyviai, o teisėjams nėra kaip paskirstyti darbo krūvio. Vertinant galimus pokyčius, prioritetas buvo teikiamas teisminės gynybos prieinamumo principui ir teritoriniu aspektu, apskaičiuota, kad Lazdijų teismo rūmus prijungus prie Alytaus teismo rūmų, vidutiniškai iki Alytaus teismo rūmų nuvykti būtų galima per 40 minučių. Nurodyti bylų kiekiai yra aiškiai nepakankami, siekiant išlaikyti teismo rūmus Lazdijuose.
6.	Raseinių rajono savivaldybės mero Arvydo Nekrošiaus raštas, persiustas Lietuvos savivaldybių asociacijos 2023 m. gegužės 4 d. raštu Nr. (11)-SD-324	Numatomas <i>teisėjų vykimas</i> į kitus rūmus nagrinėti bylų kaip tik pareikalaus daug didesnių finansinių išteklių, nes teismai neturi automobilių, vairuotojų, išlaidų kurui, kur apsistoti. Numatyta, kad atskirais atvejais savivaldybės turėtų suteikti patalpas bylų nagrinėjimui, nors ir nėra žinoma, ar savivaldybės tokias patalpas turi ir kas joms padengs patalpų išlaikymo išlaidas.	Neatsižvelgta. Teisėjų vykimo išlaidos buvo preliminarai apskaičiuotos ir, vertinant visos reformos kontekste, didesnių finansinių išteklių tai nepareikalaus. Be to, aiškinamajame rašte išsamiai pagrįstas ir nuotolinių teismo posėdžių organizavimo tikslingumas. Teismų išvažiuojamųjų teismo posėdžių organizavimui gali būti pasinaudota Vilniaus regiono apylinkės teismo Trakų rūmų patirtimi, organizuojant posėdžius Elektrėnų savivaldybėje. Tai aptarta aiškinamajame rašte.
7.	Pasvalio rajono savivaldybės mero Gintauto Gegužinsko raštas, persiustas Lietuvos savivaldybių asociacijos 2023 m. gegužės 4 d. raštu Nr. (11)-SD-324	Nesutinka su siūlomais pakeitimais Panevėžio apylinkės teismo Pasvalio rūmų atžvilgiu. Mano, kad 16 tūkst. eurų per metus sutaupymas nėra reikšmingas visų teismų išlaikymo išlaidų atžvilgiu ir negali būti lemiamas, sprendžiant teismo rūmų sujungimo klausimą.	Neatsižvelgta. Sprendžiant dėl apylinkių teismų rūmų reorganizavimo, teismų rūmų sujungimo ar naikinimo, ypatingai, be kita ko, buvo atsižvelgta į tokius kriterijus kaip teisėjų minimalus rekomenduotinas skaičius apylinkės teisme bei teismo rūmuose ir prielaidos apylinkės teismų teisėjų specializacijai, nuotolinių arba išvažiuojamųjų teismo posėdžių galimybės ir kt., tai išsamiai pagrįsta aiškinamajame rašte. Įvertinus Pasvalio teismo rūmų pastato būklę, buvo nustatyta, kad jam jau dabar

			reikalingas remontas, kuris, Nacionalinės teismų administracijos preliminariais skaičiavimais, galėtų kainuoti apie 132 000 eurų.
		Pabrėžia, kad pakeitimai vykdomi nesivadovaujant lygiateisiškumo, savivaldybės ir valstybės interesų derinimo principais. Teigiama, kad priėmus pakeitimus padidėtų bylų, nagrinėjamų žodinio proceso tvarka, bylinėjimosi išlaidos bei kultų nepatogumų dėl poreikio vykti į teismo rūmus, esančius kitoje savivaldybėje.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>CPK projektu siūloma rašytinio proceso tvarka nagrinėjamas bylas paskirstyti automatizuotai tarp visų apylinkių teismų, o jeigu būtų nusprendžiama tokią bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka, ji galėtų būti nagrinėjama naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas, t. y. nuotoliniu būdu, vadinasi, tokiais atvejais papildomos bylinėjimosi išlaidos nesusidarytų. Analogiškai bylą nagrinėti nuotoliniu būdu yra galimybė ir rašte nurodytose atskirų kategorijų bylose, kuriose būtinas tam tikrų proceso šalių dalyvavimas. Kartu galimi teismų išvažiuojamieji posėdžiai į tas savivaldybes, kuriose nebūtų fizinio teismo pastato, šių teismo posėdžių organizavimui gali būti pasinaudota Vilniaus regiono apylinkės teismo Trakų rūmų patirtimi, organizuojant posėdžius Elektrėnų savivaldybėje. Tai aptarta aiškinamajame rašte. Aiškinamajame rašte išsamiai pagrįsta, kokiais būdais bus užtikrinta asmenų prieiga prie teismo. Iki Biržų rūmų proceso dalyviams preliminariai būtų galima nuvykti per mažiau nei 30 minučių. Tuo pačiu patikrinus viešai skelbiamus viešojo transporto tvarkaraščius ir nurodomas bilietų kainas, nustatyta, kad iš Pasvalio į Biržus viešasis transportas kursuoja kas valandą, o vieno bilieto kaina į vieną pusę svyruoja nuo 2,80 eurų iki 3,40 eurų.</p>
		Pateikiamas pavyzdys, kai, vadovaujantis tokiais rodikliais kaip gautų bylų skaičius, gautų bylų pokytis, gyventojų skaičius ir atstumas, Anykščių rūmai nejungiami, nors šio rajono visi rodikliai yra žemesni negu Pasvalio rajono, analogiškai nurodyti rodikliai žemesni Joniškio ir Molėtų teismų rūmuose, tačiau po jungimo šių teismų infrastruktūra išlaikoma.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Aiškinamajame rašte išsamiai pagrįsta, kokie skaičiavimai, kriterijai ir duomenys nulėmė konkrečių neefektyvių teismų pastatų atsakymo būtinumą. Taip pat aiškiai įvardinti teismo ar teismo rūmų tinklo išdėstymo kriterijai.</p>

8.	Pakruojo rajono savivaldybės mero Sauliaus Margio raštas, persiųstas Lietuvos Respublikos Seimo nario Antano Matulo 2023 m. gegužės 3 d. raštu Nr. SN-S-562	Nurodo, kad nepritaria siūlymui Šiaulių apylinkės teisme sujungti Šiaulių apylinkės teismo Pakruojo rūmus ir Radviliškio rūmus, paliekant veikti Šiaulių apylinkės teismo Radviliškio rūmus. Teigia, kad darant pakeitimus mažiausiai dėmesio skiriama teismų teritoriniam prieinamumui, teismų artumo piliečiams užtikrinimui, teismo paslaugų prieinamumui. Mano, kad svarbu teismų rūmus, tokius kaip Pakruojo teismų rūmai, palikti Pakruojo mieste rajono gyventojų teisių į teisminę gynybą užtikrinimui ir įgyvendinimui, nedidinti atskirties Lietuvos regionuose.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Svarstant teisminės gynybos prieinamumą teritoriniu aspektu, vertinti šie bendri esminiai kriterijai:</p> <p>a) gyventojų skaičius atitinkamo teismo ar teismo rūmų veiklos teritorijoje; b) atstumai tarp atskirų teismo rūmų (pastatų).</p> <p>Rengiant įstatymų pakeitimų projektus, buvo vertintas tiek teismų teritorinis prieinamumas gyventojams, tiek teisėjo darbo organizavimas. Kartu galimi teismų išvažiuojamieji posėdžiai į tas savivaldybes, kuriose nebūtų fizinio teismo pastato, šių teismo posėdžių organizavimui gali būti pasinaudota Vilniaus regiono apylinkės teismo Trakų rūmų patirtimi, organizuojant posėdžius Elektrėnų savivaldybėje. Tai aptarta aiškinamajame rašte. Aiškinamajame rašte išsamiai pagrįsta, kokiais būdais bus užtikrinta asmenų prieiga prie teismo.</p>
9.	Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros 2023 m. gegužės 8 d. raštas Nr. 17.2.-1512	Nepritaria teismų reformos projektui. Nurodo, kad skirtingose apskrityse esančių teismo rūmų sujungimas į vieną apylinkės teismą pareikalaus naujų reformų prokuratūroje ir kitose valstybės institucijose (pvz., probacijos įstaigų, vaiko teisių apsaugos tarnybos, kt.), apsunkins ir sutrikdys prokuratūros ir visų ikiteisminio tyrimo įstaigų, veikiančių apygardų principu, procesinę ir administracinę veiklą, didins prokuratūros išlaidas. Neapskaičiuota, kiek tiksliai finansinių nuostolių dėl šios reformos patirs prokuratūra ir ikiteisminio tyrimo įstaigos.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Darbo grupės posėdžiuose, kuriuose dalyvavo ir Generalinės prokuratūros atstovai, apie tai, jog toks teismo rūmų jungimas sutrikdytų prokuratūros veiklą, neindikauta. Sprendžiant kuriuos rūmus jungti, buvo atsižvelgta į prokuratūrų išdėstymą, t. y. kur yra numatytos darbo vietos (kabinetai), kur veikia atskiri skyriai. Į minėtus nustatytus duomenis buvo siekiama atsižvelgti maksimaliai, tačiau vis dėlto buvo poreikis vertinti ir kitus bendrus rodiklius, kriterijus teismų reformos kontekste. Pastebėtina, kad ten, kur neliks teismų rūmų patalpų (infrastruktūros), prokuratūrų (jų skyrių) nėra, o kitų teismo rūmų jungimo atveju bus išlaikoma teismo rūmų infrastruktūra.</p>
10.	Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos 2023 m. gegužės 8 d. raštas Nr. 2D-1505	Siūloma reformą daryti atskiromis dalimis nesudarant didelės įtampos ir krūvio teismams, atliekant finansinius skaičiavimus. Nesant realių techninių poreikių užtikrinimo, situacija gali ne pagerėti, o pablogėti. Projektų aiškinamajame rašte nurodomas ketinimas 10	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įstatymų projektų aiškinamajame rašte patikslintas ir aiškiau detalizuotas apylinkių teismų tinko pertvarkos kaštų ir naudos balansas, apylinkių teismų teisėjų etatų mažinimo etapai. Aiškinamajame rašte išsamiai ir detalai</p>

	<p>proc. mažinti teisėjų skaičių, bet nenurodomos tokio siekio pagrindas, tvarka.</p>	<p>pagrįstas teismų pertvarkos būtinumas, remiantis Valstybės kontrolės ir kitais objektyviais duomenimis. Įvertinus gautas pastabas ir pasiūlymus, taip pat pastaruoju metu priimtus Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimus, atsisakyta pakeitimų baudžiamojo proceso srityje.</p>
	<p><i>Dėl CPK projekto</i></p> <p>Siūloma pakeisti CPK 62¹ str. 6 d., tačiau siūlomas pakeitimas neatitinka reformos pagrindinės idėjos - perskirstyti būtent rašytinio proceso tvarka nagrinėjamas bylas. Todėl siūlytina CPK 62¹ str. 6 d. nekeisti.</p> <p>Jeigu būtų nuspręsta neatsižvelgti į pastabą, siūlytina CPK 62¹ str. keisti iš esmės apskritai atsisakant bylų teismingų apylinkės teismams, kurios nagrinėjamos rašytinio proceso tvarka, ir bylų teismingų apygardos teismams, paskirstymo reguliavimo šiame straipsnyje, nes tai daroma CPK 62² ir 62³ str.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>CPK 62¹ str. 6 d. pakeitimas neapribos galimybės konstatavus esminį darbo krūvį teisme perskirstyti ir rašytinio proceso tvarka nagrinėjamas bylas, bet atsižvelgiant į naujus siūlomus CPK 62²-62³ str. pakeitimus, rašytinių procesų perskirstymui būtent pagal CPK 62¹ str. nebūtų teikiamas prioritetas.</p> <p>CPK 62¹ str. ne tik siekiama paskirstyti rašytine tvarka nagrinėjamas bylas, bet ir bylas, nagrinėjamas žodine tvarka, tais atvejais, <i>kai konstatuojamas esminis darbo krūvių skirtumas, tai nebūtų bendra taisyklė.</i></p>
	<p>CPK 62² str. būtų sudarytos prielaidos skirti bylas labai nutolusiems teismo rūmams.</p> <p>Dėl CPK 62² str. 3 d. - nesant galimybės šiuo metu apskaičiuoti kiek bus bylų, kurios bus nagrinėjamos tiesiogiai dalyvaujant teismo posėdyje, nenaudojant informacinių ir elektroninių ryšių technologijų, neįmanoma ir nustatyti koks bus teisėjų vykimo nagrinėti bylas į kitą vietą, nei teismas, kuriame jis dirba, poreikis. Šiuo požiūriu projektas tobulintinas įstatyme numatant atitinkamą sistemą arba galbūt ribojant šalių galimybę pasirinkti bylos nagrinėjimą dalyvaujant tiesiogiai, pvz., kaip tai nustatyta CPK 322 str.</p> <p>Projektu nėra atskleidžiama, ar teisėjui vykstant į kitą, nei jo darbo vietos teismą, kartu vyks jo komanda, ar teisėjas galės gauti komandą bylos nagrinėjimo vietos teisme.</p> <p>CPK 62² str. 3 d. nuostata „tame apylinkės teisme arba tuose teismo rūmuose“ nėra iki galo aiški, kadangi gali</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslintos 62² str. 3 d. ir 62³ str. 3 d. nuostatos, šalys turės motyvuoti prašymą dėl tiesioginio, gyvo bylos nagrinėjimo, o diskreciją spręsti turės teismas.</p> <p>Bylos galės būti paskirtos nutolusiems teismo rūmams, todėl pasiūlytas prioritetas jas prireikus nagrinėti nuotoliniu būdu. Be to, Nacionalinės teismų administracijos duomenimis, tokių atvejų, kai iš rašytinio posėdžio teismas nusprendžia pereiti į žodinį nagrinėjimą, preliminarai galėtų būti labai nedaug (apie 7 proc. nuo visų gautų bylų, nagrinėtinų rašytinio proceso tvarka).</p> <p>CPK negali būti reguliuojami detalūs teismų darbo organizavimo klausimai, tai Teisėjų tarybos kompetencija. Bylų paskirstymo klausimai bus sureguliuoti teisėjų tarybos tvirtinamame Bylų skirstymo apraše, siekiant užtikrinti ir tolygų jų pasiskirstymą teismo rūmuose teritoriniu aspektu.</p>

		<p>būti interpretuojama ne tik kaip reiškianti, kad „apylinkės teisme“ byla nagrinėjama, kai teismas rūmų neturi, bet ir visais kitais atvejais, nepaisant rūmų. Siūlytina pašalinti šį neaiškumą tiksliai įvardijant vietą kur bus nagrinėjama byla.</p> <p>Neaišku kodėl CPK 62³ str. 1 d. nepasirinktas platesnis paskirstymo modelis, kai būtų paskirstytos ir bylos apygardos teismuose nagrinėjamos pirma instancija rašytinio proceso tvarka.</p> <p>Nėra aiškus siūlomų CPK 441 str. 2 d. pakeitimų tikslas ir ką reiškia sąvoka bylos nagrinėjimo „būdas“ ir kuo ji skiriasi nuo sąvokos bylos nagrinėjimo „tvarka“.</p>	
		<p>Neatsižvelgta.</p> <p>CPK 62³ str. 1 d. nepasirinktas platesnis paskirstymo modelis, kai būtų paskirstytos ir bylos apygardos teismuose nagrinėjamos pirma instancija rašytinio proceso tvarka, nes šia reforma siekiama visų pirma optimizuoti būtent apylinkių teismų krūvius, todėl tuo pačiu nebuvo konkrečiai vertinamas apygardų teismų krūvis, apygardų teismų reformos poreikis galimai bus vertinamas ateityje. Be to, paskirstymo modelis pasiūlytas toms byloms, kurios pagal CPK bendrą taisyklę nagrinėjamos rašytinio proceso tvarka, o šios bylos teisingos būtent apylinkių teismams (žr. CPK 27 str.).</p> <p>Dėl CPK 441 str. 2 d. formulotės – „būdas“ suprantama plačiau nei „forma“ ir apima galiojančioje įstatymo redakcijoje vartojamą sąvoką „tvarka“, kuri suponuoja, kad teisėjas gali nuspręsti, kaip bus nagrinėjamas konkretus ginčas dėl nedidelės sumos priteisimo, t. y. nuspręsti dėl pasirengimo nagrinėjimui teisme stadijos būtinumo ir pan.</p>	
11.	Lietuvos advokatūros 2023 m. gegužės 8 d. raštas Nr. 177	<p>Išvelgia riziką, kad apylinkių teismų tinklo pertvarka parengta skubotai, neįvertinant poveikio teisingumo prieinamumui, teisei į teisminę gynybą ir kt.</p> <p>Mano, kad reforma lems dar didesnio bylų skaičiaus perkėlimą į nuotolinį nagrinėjimą. Tikėtina, kad anksčiau ar vėliau išvažiuojamųjų posėdžių kaštai bus priskirti bylinėjimosi išlaidoms.</p> <p>Dauguma bylų dėl nedidelių sumų bus nagrinėjamos nuotoliniu būdu, nors dažnai bylos dalyviais šiose bylose būna socialiai labiau pažeidžiamos ir teisiškai mažiau išprususios šalys.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Įstatymų projektų aiškinamajame rašte detalizuotas apylinkių teismų tinklo pertvarkos kaštų ir naudos balansas. Aiškinamajame rašte išsamiai ir detaliai pagrįstas teismų pertvarkos būtinumas, remiantis Valstybės kontrolės ir kitais objektyviais duomenimis, siūlymai pagrįsti objektyviais duomenimis ir skaičiavimais, rengtais tiek Valstybės duomenų agentūros, tiek Nacionalinės teismų administracijos, kuri atsakinga už teismų administravimo klausimus. Aiškinamajame rašte detalai nurodyti kriterijai, kuriais remiantis buvo</p>

		Siekiant įvertinti, ar siūloma reforma gali duoti siekiamus rezultatus, vertėtų svarstyti pereinamuoju laikotarpiu įgyvendinti pilotinį projektą vieno ar kelių apylinkės teismų su keliais teismo rūmais veiklos teritorijoje.	atliekama apylinkių teismų sistemos peržiūra. Rengiant įstatymų pakeitimų projektus, buvo vertintas tiek teismų teritorinis prieinamumas gyventojams, tiek teisėjo darbo organizavimas. Aiškinamajame rašte išsamiai pagrįsta, kaip bus užtikrinama asmenų prieiga prie teismo, pavyzdžiui, organizuojant nuotolinius ar išvažiuojamuosius posėdžius.
		<i>Dėl CPK projekto – 62² str. 1 d. redakcija sukurtų neigiamas pasekmes, nes teisėjai turės motyvus tokiose bylose neskirti žodinio nagrinėjimo. Ta pati problematika galimai bus su visomis apeliacinėmis bylomis.</i>	Neatsižvelgta. Teisėjas, kaip proceso šeimininkas, visais atvejais pats turėtų spręsti dėl optimalaus bylos nagrinėjimo ir formos. Pagrindas skirti ar neskirti žodinio bylos nagrinėjimo priklausys nuo bylos esmės, bet ne paties bylų paskirstymo pagrindo. Teismai, sprenddami dėl konkrečios bylos nagrinėjimo formos ir būdo parinkimo, privalės įvertinti individualios situacijos aplinkybes ir užtikrinti efektyvų teisės į teisingą teismą įgyvendinimą, kaip to reikalauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir Europos Žmogaus Teisių Teismo suformuota šios konvencijos taikymo praktika.
12.	Romualdas Gylys (pastabas projektams pateikė e-paštu)	Siūlo panaikinti teisingumą Lietuvoje, palikti veikti 3-5 apylinkių teismus.	Neatsižvelgta. Siekiant panaikinti teisingumą, turėtų iš esmės būti atlikta viso Civilinio proceso kodekso peržiūra, įvertintos teisingumo panaikinimo pasekmės bylų nagrinėjimo kokybės kontekste. Panaikinus teisingumą ir palikus veikti 3-5 apylinkių teismus, tikėtina, būtų susidurta su teisės į teisingą teismą, teisminės gynybos prieinamumo principo pažeidimais, bylų nagrinėjimas vyktų chaotiškai, nesprendžiant teisėjų netolygių darbo krūvių klausimo. Pasiūlyme neįvertinti teismų tinklo išdėstymui teritorijoje reikšmingi kriterijai.